

Pulsmätning

Pulsmätning är en vanligt förekommande undersökning där hjärtats slag per minut mäts. Varje gång hjärtat pumpar ut blod i blodkärlen utvidgas kärlen och det är den pulsvågen som känns över artären. Pulsen tas ofta som en rutinkontroll eller som uppföljning av sjukdomstillstånd eller medicinering, men också i akuta sammanhang för att få snabb information om patientens allmäntillstånd. Pulsen kan variera med en persons ålder eller tillstånd men en normal vilopuls hos en vuxen ligger oftast mellan 50–100 slag/minut. Vanliga ställen för pulsmätning är över radialartären (a. radialis) på tumsidan av handleden, på sidan av halsen över halsartären (a. carotis), i ljumsken över lårartären (a. femoralis) eller på artärer vid fot eller armveck.

Förberedelser

När det blir aktuellt med en pulsmätning är det viktigt att kontrollera att det är rätt patient och informera om varför du ska kontrollera pulsen samt hur det kommer gå till samt besvara eventuella frågor. Säkerställ också att patienten vilat i minst 5 minuter, inte utfört tyngre fysisk ansträngning, druckit kaffe eller te eller använt tobak inom 30 minuter före mätningen. Se till att patienten sitter eller ligger bekvämt och låt armen vila på ett bekvämt underlag under mätningen.

Basala hygienrutiner

- Desinficerade händer.

Genomförande pulsmätning

Gör så här:

- ✓ Desinficera dina händer
- ✓ Se till att du har en bra arbetsställning, en bra ljuskälla samt har allt material inom räckhåll.
- ✓ Låt patientens arm vila mot ett underlag under mätningen.
- ✓ Lokalisera pulsen med mitten av fingertoppens mjuka del.
- ✓ Placera pek- och långfingret över artären, men tryck inte för hårt.
- ✓ Mät frekvens och observera pulsens kvalitet under en minut. Använd en klocka med sekundvisare eller stoppur.
- ✓ Desinficera händerna.
- ✓ Journalför resultatet. Dokumentera uppmätt värde, rytm, karaktär, datum & klockslag.

Dokumentet är ett komplement till instruktionsfilmerna ”Clinical Skills” KI framtagna av Ingela Lennström och Monica Bergqvist. Referens: <https://www.vardhandboken.se/>
Dokumentet reviderat 20241002

